

Ha a rudat nagyon lassan toljuk, a rúdra ható erők összege és a forgatónyomatékok összege minden pillanatban (jó közelítéssel) nulla kell legyen.

1993-05-234-1.eps

1. ábra

A rúdra ható erők: a $\mathbf{G}$ súlyerő, a függőleges fal által kifejtett $\mathbf{N}$ nyomóerő és $\mathbf{S}$ súrlódási erő, a csukló által kifejtett (ismeretlen nagyságú és irányú) $\mathbf{X}$ erő, valamint a rudat toló személy által kifejtett $\mathbf{F}$ erő (1. ábra).

A B' pontot az jellemzi, hogy ott F nullává válik. (A rudat a továbbiakban csak úgy lehetne *lassan* mozgatni, hogy $F < 0$, vagyis visszafelé kellene húznunk azt!) Az $\mathbf{S}$ (csúszási) súrlódási erő iránya k érintőjének iránya, nagysága pedig $S = \mu \cdot N$.

A rúdra ható erők forgatónyomatéka bármely ponton átmenő, bármely irányú tengelyre vonatkoztatva nulla kell legyen. Válasszuk ezt a tengelyt az A ponton átmenő függőleges (y -irányú) egyenesnek (2. ábra). Az A pontra vonatkozó forgatónyomatéki egyenlet

$$N(l \sin \alpha \cdot \sin \varphi) = S \cos \varphi \cdot (l \cos \alpha).$$

1993-05-234-2.eps

2. ábra

(Felhasználtuk, hogy $OA = l \cdot \cos \alpha$ és $OB' = l \cdot \sin \alpha \cdot \cos \varphi$.) Behelyettesítve $S = \mu N$ -t, a

$$\operatorname{tg} \alpha \cdot \operatorname{tg} \varphi = \mu$$

megszorítást kapjuk, ahonnan a kérdéses szög

$$\varphi = \operatorname{arc} \operatorname{tg} \left(\frac{\mu}{\operatorname{tg} \alpha} \right).$$

Ravasz Erzsébet (Sepsiszentgyörgy, Mikes Kelemen Líceum II. o. t.) és
Weiner Mihály (Budapest, Berzsenyi D. Gimn., II. o. t.)
dolgozata alapján.